

## **DEN DYPE SAMMENHENG.**

### **Dåpssamtalen som inngang til det evige livs drama.**

Sokneprest Em.Svenn Martinsen<sup>1</sup>.

***Dette blir et personlig preget bidrag. Det er også mitt ønske å sette endel tanker i sving, slik at leserne hver på sin post kan få vyer for denne så viktige institusjon i kirken.***

***Ordene fra overskriften er naturligvis Grundtvigs. De er hentet fra den kjente pasjonssalmen "Hill deg Frelser og forsoner."***

***"Du som har deg selv meg givet,  
la i deg meg elske livet,  
så for deg kun hjertet banker,  
så kun du i mine tanker  
er den dype sammenheng."(NoS 161, v.7)<sup>2</sup>***

## I

Jeg går ikke for store dåpsforeldresamlinger i kirken i dåpsforberedelsen.

Jeg mener at selv om det ikke kan utelukkes at presten kan få til en god form for en slik samling, blir det umulig å få til den nærhet som er nødvendig. Å få barn er en så skjellsettende begivenhet for en ung familie, ikke minst for moren, at vi trenger å vise familien og henne en helt annen oppmerksomhet i situasjonen enn det som lett kan bli et tørt foredrag, mens hun sitter på en hard kirkebenk.

Det er dessuten ikke lett å få folk i tale i dag. Skulle vi ikke vite fra våre egne liv at tilværelsen av og til kan bli ganske uoversiktlig og kaotisk?

Derfor er det viktig å møte dåpsforeldrene i dåpssamtaler enkeltvis. Aller helst i deres hjem.

## II

Det å få barn er en overmåte sterk opplevelse. Det er selvsagt mor, hun som føder, som opplever det sterkest. Både smerten. Men også gleden.

Men også en far kan oppleve en fødsel sterkt. Fremdeles sitter våre barns ankomst og spebarnstid i kroppen. Både den utrolige gleden. Men også den vonde angsten. Jeg glemmer det aldri.

Det er godt om presten da i dåpssamtalen kan være lyttende også overfor andre menneskers glede og angst. Samtidig for deres stolthet og glede over den lille.

Slik er det også for storesøsken som får lillebror eller lillesøster, og besteforeldre, onkler, tanter, og faddere.

---

<sup>1</sup> Forkortet og oppdatert versjon 2013. Opprinnelig publisert i FS Trygve Øvstebø, Sotra, september 1993.

<sup>2</sup> Se videre: "Den dype sammenheng": Om salmen "Hill deg Frelser og forsoner" ("Salve mundi salutare") <http://www.stellamaris.no/dds2.pdf>

Vi er ved den dype sammenheng...

### III

Gud er vår himmelske Far. Vår skaper, oppholder; frelser og forløser.

Akkurat som foreldrene kan stå engstelige, men stolte ved barnesengen, vil jeg nå male bildet av Herren ved den samme sengen. Han som tenkte på oss helt fra begynnelsen. **(Sal.139,13-17)**

Må barnet få leve! Må det få vokse opp! Slik sier vi om våre barn. Og kjenner det dirrer i hver trevl av oss.

I dåpens bad frelser Gud oss sier Paulus til Titus i kap. 3,4-7. Fordi Gud er god, fordi Han er glad i oss, fordi Han viser oss miskunn. Og der gir Han oss et nytt liv. Det evige liv. Ved Helligånden. For at vi skal bli arvinger til, for at vi skal vinne det evige liv!

Så dreier det seg om det evige livet ved dåpen. Det evige livet i himmelen!

Må barnet få leve! Må det ha liv i meg! Må det få vokse opp! Må det få vokse opp sammen med meg! Slik tror jeg Herren sier om de barn som Han lar fødes på nytt ved vann og Ånd.

### IV

Etter at fødselsmeldingen kom til prestekontoret, har vi sendt ut dåpsinformasjon og innskrivningsskjema.

Skjemaene kommer tilbake. Så er det prestens oppgave å ta kontakt med hjemmet, slik at dåpen kan forberedes.

-Presten sitter overfor dåpsforeldrene. Jeg sitter der som prest ikke og taler ned til dem. Ikke skal jeg holde noen monolog, noe foredrag eller tale.

Jeg sitter der midt i den dype sammenheng som jeg også sterkt har opplevd i mitt eget liv. Med alle de sterke inntrykkene fra da våre barn skulle komme.

Gjennom alt dette har jeg fått se at det holder, det Jesus gjorde. "Han som har seg selv meg givet."

Det er om å gjøre å få de som søker dåp for barnet med i det dramaet som Han har regissert. For å få mennesker inn i sitt rike, for å skjenke dem livet. De er allerede i livets drama. I ekteskap, ved svangerskap, fødsel, i livets angst og fryd, i nød og lyst.

Så er da dåpen og det kristne livet som dåpen setter oss inn i også i høy grad et drama. Guds drama.

### V

Derfor har vi våre dåpssamtaler, og før det gjør vi våre avtaler, som nære og varme medmennesker. Vi gir tilbørlig tid til å snakke om bakgrunn både for foreldre og familie. For den nyankomne også. Hvordan gikk fødselen? Sover dere om natten? Presten kan ellers ikke vente at alle skal være like åpne om de følelser og opplevelser som er tilstede eller har gått foran.

Men han kan fortelle. Om hvordan det var å bli far. Ikke sjelden kommer tårene både på den ene og den andre siden av bordet. Temaet er sterkt. Man kjenner seg igjen.

Slik åpner vi for også å tale sammen om det evige livet som dåpen gir.

Skapende akkomodasjon kalles dette(Biskop Bo Giertz). Domprost Håkon Fred.Breen og Kyrkoherde Christian Braw(Sverige) er eksponenter for det samme.(Se litteraturlisten) Dette er kommunikasjon som når inn!

Dåpen gir oss å forstå livet og døden. Døden og livet gir oss å forstå dåpen! Det nærværende øyeblikkets sakrament!

Både foreldrene og Gud setter barn til verden. Både foreldrene og Gud vil at barna skal få mat.Slik er det lett for foreldrene å gripe hva det handler om.

Så blir matstasjonene på himmelveien viktige. Jeg pleier å knytte dem til et autovern, med jevnlig påler og en sammenhengende skinne langs veikanten på en smal, svingete vestlandsvei. Jesus er Veien! De som tror på Ham hører til Veien! Og himmelveien er den smale Vei.

Pålene er veimerkene. Skinnen vil jeg komme tilbake til.

## VI

Noen veimerker er daglige. Det er bordbønn, aftenbønn, og samtalen med barnet om Jesus. Noen er årlige. Det er dåpsdagen, jul, påske og pinse. Ett veimerke er ukentlig. Søndagen i Herrens hus. Gudstjenesten og søndagsskolen.

Ved disse veimerkene styrker Herren oss på Veien. Det viser seg gjerne at aftenbønnen står svært sterkt i de fleste hjem. Bordbønnen kjenner også mange. Så drøfter vi hvordan disse kan fungere i dåpsbarnets hjem.

Samtalen med barnet om Jesus er knyttet til Guds Ord, men da de enkleste utgaver, som "Bibelen Forteller"-serien.(Verbum; Kan brukes allerede fra 1-årsalder). "Lundes Bibelserie", "Bibelens Bøker for barn",(Lunde) og "Barnas billedserie" Filadelfiaforlaget. En typisk Barnebibel må også fram. Kanskje går det an å sette av 5 minutter til lesning fra denne hver dag?

Ikke sjelden foregår det ellers amming i løpet av samtalen. Og barnet på foreldrenes fang er et vakkert bilde på det det handler om her: **"Og Han tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem."(Mark.10,16) "Som spedt barnet drikk si mjølk."(NoS 567, v.1)**

Men så må barna bli hos Jesus! Dåpsdagen må naturligvis feires, med bløtkake, brus og fest, men også med fadderbesøk, dåpspresang og tenning av dåpslyset.

De tre store kristne høytidene må bety kirkegang, men de må også feires hjemme:

I julen benytter vi oss av eksisterende kristne symbol på juletreet som "Høyt i toppen den blanke stjerne" (Jesus, morgenstjernen, og "Denne stjerne lys og mild...er Hans guddoms ord det klare" ), lysene på treet (Jesus, verdens lys), kurvene (Guds kjærlighet i Jesus Kristus) osv. Julekrybben er et fint hjelpemiddel like fra advent av: Josef og Maria kan reise fra stasjon til stasjon før de forenes med krybben og Jesusbarnet på Julekvelden!

I påsken kan vi bruke påskegraven som middel. Steinene henter vi fra hagen, og soldatene fra lekekassen. På påskedag veltes steinen unna, den seirende Kristus på et lite krusifiks settes et stykke unna, mens soldatene nå ligger besvimt utenfor! Diverse kvinner og Peter og Johannes kan stå utenfor graven. Inne i graven ligger Jesu klær som Han gikk rett ut av, og kledet Han hadde hatt over hodet som faktisk lå sammenrullet! **(Joh.20,7)** De tradisjonelle symbolene, egg og "gåsunger" kan ellers lett settes inn i Oppstandelseevangeliets tjeneste.

I pinsen får vi anbefale duen og ilden som symbol. Og den røde fargen. Formingsoppgaver? Og selvsagt må Bibelen løftes fram, og dens "samarbeidspartnere" vannet, brødet og vinen. Barna må få se elementene "i aksjon" i kirken! Under alle tre høytider må ellers evangeliet leses hjemme!

Veimerker langs Himmelveien. De kommer igjen og igjen gjennom livet. Daglig. Årlig.

Men også ukentlig. Nå gjelder det søndagen. Alle dåpsbarna på søndagskole!? Hele familiens gudstjeneste!? Her er spennende utfordringer! Når jeg holder fram dette, er det ikke fordi jeg tror at barna kan forstå alt de hører. Er det ikke en fare at vi vil gjøre alt så forståelig? Vi forstår heller ikke alt vi spiser, men vi forstår når det smaker godt!

VII

Og endelig: Skinnen langs autovernet er et bilde på den stadige og vedholdende bønn som foreldre, faddere og menighet skal gjøre for dåpsbarna. men også på den bønn de lærer selv, hjemme, i barnehage, på skole og i kirke: "...Dere skal be for barnet, og lære det selv å be..."(Dåpsliturgien, pkt.4)

(Vi snakker selvsagt også om hva som skal skje i kirken når det er dåp. Men det lar jeg ligge her.)

***Den dype sammenheng. Gud gi at våre dåpssamtaler kunne åpne opp porten fra livet til Livet!***

For dem som vil lese mer:

Christian Braw: Det nærværende øyeblikkets sakrament: Lære og Liv 1983, s.43 flg., nr 2.

Håkon Fred. Breen: Dåpen som hjelp til kristen livsstyding. FBB-seminar Oddernes 9.april 1988

Håkon Fred. Breen: Nytt Liv. Perspektiv ved døpefonten, Lunde 1992

.pdf-versjon: <http://www.stellamaris.no/dds.pdf>